

Rrjeti i Grave të Kosovës

Mbështet, mbrojt dhe promovon të drejtat dhe interesat e grave dhe vajzave në Kosovë

Kërkesë për zbatimin e detyrimeve të buxhetimit të përgjegjshëm gjinor në buxhetin komunal të vitit 2026

Të nderuar Kryetarë Komunash, Drejtorë dhe Zyrtarë të Barazisë Gjinore,

[Ligji i Kosovës nr. 05/L-020 për barazinë gjinore](#) kërkon integrimin e buxhetimit të përgjegjshëm gjinor (BPGj) në çdo fazë të planifikimit, miratimit, zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të legjislacionit, politikave, programeve dhe buxheteve në të gjithë sektorët. Moszbatimi i BPGj-së, siç përcaktohet me këtë ligj, përbën shkelje ligjore që mund të rezultojë në sanksione të vendosura nga gjykatat kompetente. Mbi të gjitha, zbatimi i BPGj-së mund të kontribuojë në rezultate më efektive, efikase, me ndikim dhe gjithëpërfshirëse, pavarësisht nga kufizimet buxhetore. Për këtë arsye, Ministria e Financave, Punës dhe Transfereve ka kërkuar dorëzimin e një aneksi të BPGj-së së bashku me kërkesat për ndarje buxhetore për vitin 2026, përmes [Qarkores së saj buxhetore](#)

Rrjeti i Grave të Kosovës (RrGK), një rrjet prej 102 organizatash të ndryshme për të drejtat e grave, **nxit fuqimisht çdo komunë që ta dorëzojë këtë aneks të BPGj-së me kërkesën e saj buxhetore vjetore** dhe ta publikojë atë në faqen e internetit të komunës në përputhje me udhëzuesin për [Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 5, treguesin 5.c.1](#), duke siguruar kështu transparencë dhe llogaridhënie. Në përputhje me praktikën më të mira për BPGj të përshkruara në kurrikulën¹ e Institutit të Kosovës për Administratë Publike, aneksi i BPGj duhet të përfshijë:

- Një analizë të nevojave specifike të grave dhe burrave në komunë për çdo drejtori/sektor (p.sh., shërbimet sociale, sporti, arsimi, bujqësia, etj.).
- Një analizë të ndikimit të shpenzimeve dhe shërbimeve komunale të mëparshme në gratë dhe burrat e ndryshëm, duke identifikuar çdo pabarazi apo nevojë të paplotësuar sipas gjinisë dhe faktorëve të tjerë, si përkatësia etnike dhe aftësia e kufizuar
- Bazuar në këto analiza, të përcaktohen objektivat për çdo sektor me qëllim avancimin e barazisë gjinore nëpërmjet ndarjes së buxhetit komunal për vitin 2026, duke u fokusuar në adresimin e çdo pabarazie të identifikuar nga analiza gjinore. Po ashtu, të vendosen tregues që do të vlerësojnë arritjen e këtyre objektivave.
- Buxhetin për aktivitetet që do të realizojnë këto objektiva dhe të përfshihen këto alokime në buxhetin e vitit 2026.

Për të mbështetur ndarjet buxhetore më të përgjegjshme gjinore në përputhje me obligimet ligjore dhe bazuar në hulumtimin tonë, RrGK rekomandon që të gjitha komunat të shqyrtojnë buxhetimin për sa vijon:

- **Drejtoria e Mirëqenies Sociale:** Të krijohet një linjë buxhetore specifike për dhunën me bazë gjinore, për të mbështetur gratë dhe fëmijët që përjetojnë dhunë dhe kanë nevojë për shërbime emergjente (p.sh., veshje, pajisje mjekësore, produkte higjienike). Të rritet buxheti për Qendrën për Punë Sociale (QPS) në kategorinë “Paga dhe shtesa” me rreth 12,000 € për të mundësuar punësimin e së paku dy punonjësve socialë në përputhje me kërkesat e Protokollit të ri Shtetëror për Trajtimin e Rasteve të Dhunës Seksuale. Këta punonjës social duhet të specializohen në menaxhimin e rasteve të dhunës me bazë gjinore. Të ndahet buxheti për instalimin e detektorëve metalikë në hyrje të QPS-ve për të garantuar sigurinë e punëtorëve dhe përfituesve.
- **Drejtoria e Arsimit:** Të ndahet buxheti për të rritur numrin e qendrave për kujdesin ndaj fëmijëve dhe edukimin e hershëm, në përputhje me [objektivat e BE-së të Barcelonës](#) dhe zotimet e [Strategjisë Kombëtare për Zhvillim](#), për të reduktuar punën e papaguar të kujdesit nga gratë dhe për të krijuar vende të reja pune. Të ndahet buxheti për të rritur numrin e psikologëve në shkolla për të trajtuar dhunën me bazë gjinore, ngacmimin seksual, bullizmin dhe dhunën kibernetike që prek fëmijët dhe të rinjtë, në përputhje me [Strategjinë Kombëtare për Mbrojtjen Kundër Dhunës](#)

¹ Për një përmbledhje, ju lutem referojuni [udhërrëfyesit](#) që është pjesë e kurrikulës.

në Familje dhe Dhunës ndaj Grave. Të rritet numri i asistentëve personalë në shkolla për të siguruar që të gjithë fëmijët me aftësi të kufizuara që kanë nevojë për një asistent të kenë një të tillë, sipas Strategjisë së Arsimit 2022-2026. Të përfshihen pecetat higjienike në shkolla për vajza si pjesë e ndarjes së buxhetit për produktet higjienike dhe të sigurohet që ato të konsiderohen si produkte thelbësore në produktet e higjienës shkollore. Duke ndjekur shembullin e Komunës së Obiliqit, e cila është zotuar të ofrojë produkte falas për peceta higjienike për nxënësit, mësuesit dhe gratë në administratë dhe kujdes shëndetësor, komunat e tjera duhet të sigurojnë që peceta sanitare të njihen si furnizime thelbësore higjienike në shkolla. Kjo masë e thjeshtë por me ndikim promovon barazinë gjinore, mbështet arsimimin e vajzave duke zvogëluar mungesat në shkollë dhe pohon të drejtën e çdo nxënëseje për dinjitet dhe shëndet. Ndarjet buxhetore për higjienën shkollore duhet të mbulojnë në mënyrë të qartë produktet sanitare për të siguruar që janë të qasshme për të gjitha vajzat.

- **Drejtoria e Shëndetësisë:** të ndahet buxheti për ofrimin e shërbimeve shëndetësore për të gjithë qytetarët në bazë të listës esenciale të furnizimeve mjekësore. Të sigurohen fonde adekuate për shërbimet e shëndetit riprodhues, duke përfshirë financimin për mamitë që të shërbejnë gratë në zonat rurale. Të sigurohet staf i mjaftueshëm për shërbimet shëndetësore në shtëpi, duke garantuar që këto shërbime të jenë të disponueshme edhe gjatë fundjavave. Të krijohen shërbime këshillimore për gratë në menopauzë si pjesë e Qendrave të Mjekësisë Familjare, duke rritur linjën buxhetore për kujdesin parësor shëndetësor.
- **Drejtoria e Bujqësisë:** Për mikrogramtet, në përputhje me mbështetjen nga Ligji për Barazinë Gjinore për përdorimin e masave afirmative në dhënie e subvencioneve, duhet të eliminohen kriteret minimale për pronësinë dhe bashkë-pagimin. Kjo do të ofrojë mundësi më të mira për gratë e cënueshme dhe ato nga zonat rurale që nuk i përmbushin këto kërkesa, por kanë potencial për zhvillimin e bizneseve të vogla
- **Drejtoria e Shërbimeve Publike:** Të ndahen burime të mjaftueshme për sigurimin e transportit të rregullt drejt fshatrave të largëta, për të mundësuar që gratë dhe vajzat të kenë qasje në arsim, punësim dhe pjesëmarrje në proceset vendimmarrëse.
- **Drejtoria e Urbanizmit:** Të ndahet buxheti për ndërtimin e pjerrinave, rrugëve dhe trotuareve për të akomoduar personat me aftësi të kufizuara dhe prindërit me fëmijë që përdorin karroca, si pjesë e të gjitha investimeve të planifikuara në infrastrukturë. Buxheti duhet të përfshijë gjithashtu dispozita për instalimin e ndriçimit shtesë për të rritur sigurinë si në zonat rurale ashtu edhe në ato urbane; krijimin e pllakave taktile për personat e verbër dhe individët me shikim të dobët; zhvillimin e korsive të sigurta për biçikleta si në mjediset urbane ashtu edhe në ato rurale; dhe instalimin e rafteve të biçikletave në vendet kyçe për të siguruar parkim të sigurt. Për më tepër, duhet të ndahen fonde për të rinovuar, aty ku është e nevojshme, dhe për të siguruar hapësira falas komunale për organizatat e vogla të shoqërisë civile për të kryer aktivitete gjithëpërfshirëse për burrat, gratë, djemtë dhe vajzat, veçanërisht në zonat ku hapësira të tilla aktualisht nuk ekzistojnë.
- **Drejtoria e Sportit:** Të sigurohen ndarje të barabarta të buxhetit për vajzat dhe djemtë, gratë dhe burrat për t'u angazhuar në sporte të ndryshme në nivel komunal, duke zbatuar masa afirmative për të promovuar barazinë gjinore në sport sipas Ligjit për Barazi Gjinore.

Zbatimi i këtyre rekomandimeve mund të ndihmojë në adresimin e pabarazive gjinore dhe në përmirësimin e mirëqenies së të gjithë qytetarëve. Kjo do të mundësojë përfshirjen e perspektivave të ndryshme dhe do të përgjigjet më mirë nevojave të grave dhe burrave, duke kontribuar në përmirësimin e qeverisjes, ofrimit të shërbimeve, kohezionit social dhe zhvillimit të qëndrueshëm. Komuna do të shohë përmirësime në fusha të ndryshme, si transparenca, qasje në informacion dhe integritet; mirëqenia sociale; bujqësia; kujdesi shëndetësor; planifikimi hapësinor; transporti publik dhe çështjet mjedisore; si dhe arsimi parauniversitar. Këto përmirësime mund të ndikojnë pozitivisht në rezultatet e komunës në grantin për performancë komunale dhe mund të mundësojnë një rritje të buxhetit të saj.

Ne mirëpresim një takim për të diskutuar këto rekomandime dhe për të ofruar prova të mëtejshme në mbështetje të tyre, bazuar në hulumtimin tonë, sipas nevojës. Po ashtu, presim përgjigjen tuaj në lidhje me cilat nga rekomandimet e përmendura planifikoni të zbatoni.

Me respekt,
Igballe Rogova
Drejtore Ekzekutive
Rrjeti i Grave të Kosovës